



T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
27 Mayıs 2022
Tarih :
Sayı : 3452

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 27/05/2022 15:19
Sayı: E-120.10-1022297



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'nin Batı Anadolu Bölgesi'ne 12-14 bin yıldan beri adeta can suyu olan Büyük Menderes Nehri yok olmanın eşiğine gelmiştir. Menderes Havzası kuraklıkla karşı karşıyadır. Bu süreç küresel iklim krizinin de aynı zamanda tehlikeli bir ayağıdır.

Suyun sürdürülebilir kullanımı, iyileştirilmesi ve korunmasının güvence altına alınması, su kaynaklarını kirleten unsurların ortadan kaldırılmasını sağlayacak yasal güvencelerin oluşturulması ve uygulanması amacıyla Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederim.

Gökten ZEYBEK
İstanbul Milletvekili

Özgür Kocabaş
İstanbul Milletvekili

Neslihan Horacioğlu
Samsun blv.

Ali Fazıl KASAP
Kütahya MV

Mehmet Barut
izmir Milletvekili

İrfan KAPLAN
Gaziantep MK.

Ural DEMİRTAŞ
Zonguldak blv.

Nurhayat ALTACA KAYISOĞLU
Bursa MV

Ayhan BARUT
Adana MK.

Süleyman SAHİN
Hakkari MK.

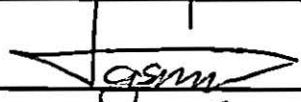
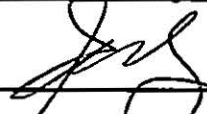
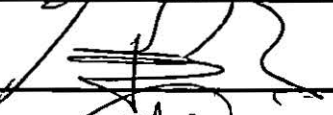
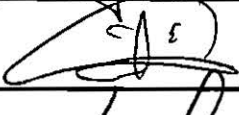
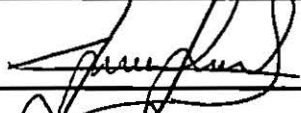
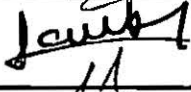
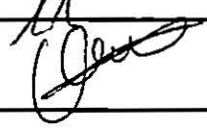
Ömer Faruk ADIGÜZEL
Diyarbakır MK.

Özkan YALIM
Uşak Milletvekili



3452 Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 27/05/2022 15:19
Sayı: E-120.10-1022297

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
A. Tuncay ÖZKAN	İzmir	
Gamze TAŞCIER	Ankara Mr.	
Ali Şeker	İstanbul	
Serkan TOPAL	Hatay	
Öğün CAYLAN	Gaziantep Mr.	
Aliiz AYDINLIK	Sanlıurfa Mr.	
Veli AĞBABA	Malatya Mr.	
Servet ÜNSAL	Ankara Mr.	
Tahsin PARHAN	Karslı Mr.	
Özcan AKKURU	İzmir Mr.	



GEREKÇE

Türkiye’de su kullanımı, ekonomik olarak tüketilebilir su potansiyelinin yüzde 40’ına ulaşmış olması su kaynaklarını, su kaynaklarının kendini yenileme özelliğinden daha fazla tükettiğimiz anlamına gelmektedir.

Dünyada ve Türkiye’de modern tarıma geçilmesi ve sanayileşmenin hızlanması ile birlikte, toprak kirliliği ortaya çıkmaya başlamıştır. Kıtlığın ve açlığın dünyayı tehdit ettiği günümüzde en önemli stratejik kaynaklar, toprak ve su kaynaklarıdır. Ancak ne yazık ki maden ve enerji faaliyetleri, endüstriyel tarımın yol açtığı kirlilik, sanayi atıkları ve evsel atıkların yanı sıra su kullanımındaki plansızlık ve aşırılık, mevcut olanı korumaya ve ekosistemin sürdürülebilirliğine yönelik çözümleri zorlaştırmaktadır. Su kaynakları son yıllarda bütün dünyada sürekli olarak artan bir öneme sahip olmaktadır. Türkiye’nin de yer aldığı Ortadoğu bölgesinde bu önem daha da artmaktadır. Söz konusu bölgenin yarı kurak bir iklime sahip olması, bölge ülkelerinin hızla artan nüfusu, teknolojik gelişme ve yaşam standardının yükselmesi suya olan ihtiyacı artırmaktadır.

Büyük Menderes nehri, Afyon’un Dinar ilçesinden başlayarak, Denizli, Uşak ve Aydın coğrafyaları üzerinde sayısız uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Kurumaya yüz tutmuş yatağı ve uzun yıllardır “havza kurtarma” planları yapan ilgili kurumların bile artık umudu kesmiş görüldüğü Büyük Menderes Nehri, sadece bir nehir yatağı olmaktan öte, havza mahiyetindeki bir bölgenin gelecekteki kaderini belirlemektedir.

Menderes Nehri dahil birçok akarsu 20 yıl içerisinde kurumaya yüz tutmuştur. Bunun en önemli nedenleri; verimli tarım arazilerinde faaliyetine izin verilen JES’ler başta olmak üzere enerji santralleri; yağış ve iklim rejiminin belirlendiği, korunması gereken su havzalarında ve ekolojik bütünlüğü sağlayan ormanlık alanlarda işletilen maden ocakları; endüstriyel kirlilik ve tarımda kontrolsüz kullanılan zirai ilaçlardır.

Büyük Menderes Havzası, Uşak ve Denizli’de altın/gümüş/antimon madenleri ve açık mermer ocakları, Aydın ve Muğla’da Beşparmak dağlarındaki Kuartz ve Feldispat maden ocaklarına ait atıklar dahil birçok maden atıkları tarafından yoğun şekilde kirletilmektedir.

TEMA Vakfı raporlarına göre Kütahya’nın yüzde 92’si ve Uşak’ın yüzde 81’i madencilik sektörüne ruhsatlandırılmıştır. Bu madenler Menderes Nehri’nin beslendiği, Gediz Nehri ve Porsuk Çayı’nın doğduğu Murat Dağı olmak üzere bölgenin iklimini ve yağış rejimini belirleyen bölgelerdedir.

Türkiye’nin su ve maden haritaları birbiri ile örtüşmektedir. Metal madenciliği sektörü ormanların en büyük düşmanıdır. Büyük Menderes Havzasında kentsel ve endüstriyel atıklar ve atıksuları, jeotermal akışkanlar, egzoz gazları, tarımsal ilaçlar ve kimyasal gübreler, zeytin karasuları, maden atık ve atıksuları toprak ve su kirliliğine sebep olan en önemli etkenlerdir. Yerleşim alanlarından çıkan çöplerin boşaltıldığı alanlar ile kanalizasyon şebekelerinin artılmaksızın doğrudan toprağa verildiği alanlarda toprak ve su kirliliğine neden olmaktadır.





2000'li yılların başından itibaren Türkiye'de madencilik ve enerji faaliyetleri hız kazanmıştır. Bu tercihe bağlı olarak tarımsal desteklerin terk edilmesi ile tarım arazileri, enerji ve maden sahalarına dönüştürülmüştür. Termik santraller, JES'ler, madencilik faaliyetleri ekonomik bir tercih ve devlet mekanizmasının öncelikli çalışma sahası olmuştur. Sanayinin gelişmesine paralel olarak endüstriyel üretimin yarattığı kirliliği önleyecek güçlü ve etkin bir yasal mevzuat oluşturulamamış, kontrol mekanizmasının yetersizliği ve caydırıcı yasaların yeterince uygulanmaması mevcut yasaların da yetersiz kalmasına neden olmuştur.

Bununla birlikte enerji ve maden faaliyetlerinde kümülatif etki-fayda dengesinin gözetilmemesi, doğaya ve sosyoekonomik hayata kalıcı zararlar veren yöntemlerin kullanımına göz yumulması, ülkemiz su ve toprak varlıkları ile canlı yaşamı için geri dönülmesi imkansız kalıcı hasarlara yol açmaktadır.

Bu Meclis Araştırma Önergesi ile; suyun sürdürülebilir kullanımı, iyileştirilmesi ve korunmasının güvence altına alınması, su kaynaklarını kirleten unsurların ortadan kaldırılmasını sağlayacak yasal güvencelerin oluşturulması ve uygulanması amaçlanmaktadır.

